

Kültürel hafızaya övgü

Türkiye'nin köklü kültürel mirası ve zanaat geleneklerinden ilham alarak bu değerleri çağdaş bir bakışla yeniden yorumlayan Londra ve İstanbul merkezli koleksiyonluk tasarım stüdyosu Ahu'nun kurucuları Eda Akaltun ve Mevce Çıracı ile kasım ayında izleyiciyle buluşan 'Nahıl – Ahu'nun Yeni Yolculuğu: Nesne, Mekan ve Ritüel Üzerine' sergisini konuştuk.

Yapım Afife Selen Selçuk.
Fotoğraflar Sinan Çırak.

Maison Française: Serginizin çıkış noktasında yer alan 'nahıl' kavramı, Osmanlı kültüründe törensel bir obje olarak karşımıza çıkıyor. Siz 'nahıl'ı nasıl tanımlıyorsunuz? Tarihsel kökeni, sembolik anlamı ve bugünkü yorumunuzu bize biraz anlatır mısınız?

Ahu Studio: Nahıl bizim için yalnızca Osmanlı kutlamalarında kullanılan törensel bir obje değil; zanaat, kolektif üretim ve kültürel hafızanın bir temsilcisi. Evliya Çelebi'nin metinlerinde ve Levnî'nin minyatürlerinde gördüğümüz bu ağaç benzeri yapılar; balmumu meyveler, yaldızlı süsler ve figürlerle bezeli, geçici ama etkisi kalıcı formlardı. Bolluk, kutlama ve ihtişamı temsil eden nahıl, bugün fiziksel olarak karşımıza çıkmıyor olsa da hâlâ ortak hayal gücümüzde güçlü bir sembol. Bizim yaklaşımımız, nahılı birebir yeniden üretmekten ziyade, onun ritüelini ve anlatısını güncel bir tasarım diline taşımak üzerine kurulu. Bu nedenle nahıl, koleksiyonumuzda bir nesneden çok bir düşünme biçimine dönüşüyor. Ahşap oymacılığı, marküteri, nakış ve ebru gibi kadim zanaat tekniklerini çağdaş objelere uyarlarken, geçmişle bugün arasında bir köprü kuruyoruz. Nahıl, bizim için tasarımın bir kutlama ve hafıza alanı olabileceğini hatırlatan bir başlangıç noktası.

MF: Sergi nasıl doğdu? Bu temayı çağdaş tasarım diliyle buluşturma fikri hangi duygunun ve nasıl bir sürecin sonucu?

Ahu Studio: Sergi, İstanbul'un geçmiş ritüelleri ve gündelik hayat kültürü üzerine yaptığımız araştırmalar sırasında nahılla karşılaşmamız ile başladı. İlk anda bizi çeken, bu teatral yapıların tek bir ustanın değil, birçok zanaatkarın elbirliğiyle ortaya çıkıyor olmasıydı. Bu kolektif üretim hali, Ahu'nun çalışma biçimiyle çok örtüşüyor; bizim tasarımlarımız da ahşap oyma, marküteri, nakış, taş işçiliği gibi farklı zanaatların bir araya geldiği ortak bir süreçten geçiyor. Bu yüzden nahıl bizim için sadece tarihsel bir nesne değil, zanaatı ritüelle ve tasarımla bir araya getiren bir ilham kaynağına dönüştü.

"Ahşap oymacılığı, marküteri, nakış ve ebru gibi kadim zanaat tekniklerini çağdaş objelere uyarlarken, geçmişle bugün arasında bir köprü kuruyoruz."

MF: Ahşap, marküteri, taş işçiliği, suzani ve ebru gibi birbirinden farklı malzeme ve estetik geleneklerle çalışıyorsunuz. Nasıl tanıştınız? Bu kadar zengin bir zanaat mirası, Ahu'nun süzgecinden geçerken nasıl bir ortak estetik dile dönüşüyor?

Ahu Studio: Görsel sanatlar ve nesneleri bir araya getirme fikri, Londra'da Central Saint Martins'te lisans eğitimi aldığımız yıllardan beri üzerinde konuştuğumuz bir şeydi. Mezuniyet sonrası yollarımız yaratıcı sektörün farklı alanlarına uzandı; yayıncılıktan mobilya ve aydınlatma tasarımına uzanan geniş bir yelpazede uluslararası deneyimler edindik. 2019'da ilk ürünümüzü birlikte geliştirdik, bu tasarımın 2021'de Londra Tasarım Haftası'nda sergilenmesiyle Ahu'nun temelleri atıldı. İstanbul'un hikayelerini ve köklü zanaat kültürünü birlikte yeniden keşfederek yorumlamayı hedefledik. İsmini seçerken bize ait, samimi bir kelime aradık. 'Ahu' hem inceliği hem de dostluğu temsil ediyor. Farklı malzeme ve zanaat teknikleri, Ahu'nun estetik dilini belirlerken bize ortak bir hikaye anlatma zemini sunuyor. Her malzemenin kendi dili ve dokusu koleksiyonun anlatısını zenginleştiriyor. Motiflerimizin organik ve akışkan yapısı, geleneksel el sanatlarında sıkça rastlanan geometrik ve simetrik motif algısını kırıyor, böylece tarihsel mirası çağdaş bir biçimde yeniden yorumlamamıza olanak tanıyor. Zanaatkarların katkıları ve kendi yorumları ise tasarım fikirlerimizi tamamlayarak koleksiyonun çok sesli ve canlı bir bütün olmasını sağlıyor.

MF: Ahu'nun işlerinde geleneksel zanaatlar ile çağdaş üretim teknikleri arasında güçlü bir diyalog var. Bu karşıt gibi görünen iki yaklaşımı nasıl dengeliyorsunuz?

Ahu Studio: Bu iki yaklaşımı birbirinin rakibi değil, tamamlayıcısı olarak görüyoruz. İstanbul'un deneyimli zanaatkarlarıyla çalışarak, yüzyılların birikimini modern tasarım anlayışıyla buluşturuyoruz. Amacımız, bu değerli tekniklerin özünü korurken, onları günümüz yaşamına uygun şekilde yeniden yorumlamak. Geleneksel ahşap işçiliğini modern mobilyalara, dokuma bilgisini çağdaş tekstillere dönüştürürken, her zaman el emeğinin değerini ön planda tutuyoruz. Bizim için kültürel miras, donmuş bir bilgi değil; gelişen ve dönüşen bir kaynak. Geçmişin değerlerini bugünün ihtiyaçlarıyla buluşturmak hem bir sorumluluk hem de yaratıcı bir süreç.

Koleksiyon, totemik ahşap dolaplar, marküteri masalar, floral geometrilerle işlenmiş oturma birimleri ve bu motifleri yansıtan halılardan oluşuyor. İstanbul'un üçüncü kuşak zanaatkarlarıyla işbirliği içinde üretilen koleksiyonda ahşap oymacılığı, marküteri, taş işçiliği ve nakış gibi nadiren uygulanan teknikler çağdaş bir yorumla hayat buluyor.

Sergi, 15. yüzyıldan kalma Küçük Mustafa Paşa Hamamı'nda açıldı. Gem Alf'in sergi tasarımı ise eserleri, mimariyle atmosferin iç içe geçtiği bir koreografi içinde konumlandırdı.

MF: Ahu'nun üretim yaklaşımında malzeme seçimi, sürdürülebilirlik ve ekolojik farkındalık nasıl bir yer tutuyor?

Ahu Studio: Ahu'da malzeme seçimi, tasarımın merkezinde yer alan bir konu. Bunu hem estetik hem de etik bir bakış açısıyla ele alıyoruz. Mümkün olduğunca yerel ve doğal malzemeler kullanmaya, atık ve artıkların değerlendirilmesine özen gösteriyoruz. Tasarımlarımızın uzun ömürlü ve tamir edilebilir olmasını da ekolojik bir değer olarak önemsiyoruz. Bu sayede her parça yalnızca bugün değil, gelecekte de işlevini ve değerini koruyabiliyor.

MF: Sergi yalnızca nesnelerden değil, bir ritüel deneyiminden de bahsediyor. 'Ritüel' sizin için nasıl bir kavram? Tasarım sürecinizde bu kavram nasıl bir rol oynadı?

Ahu Studio: Bizim için ritüel, geçmişle bugün arasında kurduğumuz bir bağ ve tasarımın deneyim boyutunu belirleyen bir çerçeve. Tasarım sürecinde ritüel, sadece form ve işlevi değil; objelerin etrafında yaratılan atmosferi, hareketi ve zamanı düşünmemizi sağladı. Koleksiyondaki her obje, bir günlük yaşam ritüelini kutluyor. Böylece sergi, yalnızca görülen bir nesne olmaktan çıkarak mekanda yaşanan ve hissedilen çok katmanlı bir deneyime dönüşüyor.

MF: 15. yüzyıldan kalma Küçük Mustafa Paşa Hamamı, serginin deneyiminde güçlü bir unsur oldu. Bu mekanla koleksiyon arasında nasıl bir ilişki kurdunuz?

Ahu Studio: Küçük Mustafa Paşa Hamamı, serginin deneyimini şekillendiren çok önemli bir unsur oldu. Gem Alf'in tasarımıyla objeleri mekanla uyumlu bir akış içinde yerleştirdik; ziyaretçiler, kubbeli salonlardan samimi odalara geçerken hamamın arınma ve toplanma ritüelini hatırlatan bir deneyim yaşadı. Serginin başında ise çıkış noktamız olan nahılı, yürüttüğümüz araştırmaları ve farklı malzeme ile zanaat tekniklerini deneme sürecimizi de izleyiciyle paylaşacak bir anlatım kurduk. Taş, ışık ve mimarinin detayları, nahılın simgesel gücünü öne çıkararak serginin hem görsel hem de duyusal yönünü güçlendirdi.

MF: Bu sergi sonrasında Ahu Studio'yu hangi yeni yönlerde ilerlerken göreceğiz? Yeni projeleriniz neler?

Ahu Studio: Bu sergi bizim için bir dönüm noktası oldu ve önümüzdeki yolculuk için bize yön gösterdi. Köklerimizden esinlenerek hikaye anlatan objeler tasarlamaya, farklı malzeme ve zanaat tekniklerini keşfederek koleksiyonlarımızı zenginleştirmeye devam edeceğiz.

"Bizim yaklaşımımız, nahılı birebir yeniden üretmekten ziyade, onun ritüelini ve anlatısını güncel bir tasarım diline taşımak üzerine kurulu."

Gelenekle köklü bir bağ kurarken güncel bir duruş sergileyen seri, İstanbul'dan yükselen koleksiyonluk tasarımın küresel sahnede kendine güçlü bir yer edinebileceğinin kanıtı.